

Jaarverslag

over de periode van 1 mei 2021 tot 1 mei 2022

Dit jaarverslag geeft verantwoording van de activiteiten die de medewerkers en het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond hebben georganiseerd of waar het bestuur bij betrokken is. De informatie heeft betrekking op de periode van 1 mei 2021 tot 1 mei 2022.

Tekst: A. Zwerus

Vereniging

1. Hoofdbestuur

Covid-19 was er de oorzaak van dat het bestuur opnieuw naar andere vergaderlocaties moest uitkijken. Het hoofdbestuur vergaderde zeven keer op de vertrouwde locatie in Nieuwerkerk aan den IJssel, een keer in Capelle aan den IJssel, een keer in Linschoten en een keer in Putten. Het dagelijks bestuur vergaderde twee keer op het bureau in Apeldoorn, tien keer in Putten en een keer in Bergambacht. Ook dit jaar moest de jaarvergadering (115e) vanwege Covid-19 verplaatst worden en wel naar 31 augustus. Tijdens deze vergadering werd ds. J.W. Verboom gekozen als opvolger van ds. P.H. van Trigt. Ds. A.J. Mensink heeft besloten om zijn functie als bestuurslid na dertien jaar neer te leggen. In deze vacature was nog geen nieuwe kandidaat beschikbaar. Zowel ds. Van Trigt alsook ds. Mensink wordt hartelijk bedankt voor hun grote inzet voor en betrokkenheid op de missie van de Gereformeerde Bond. We leven als bestuur mee met het grote verdriet dat in het gezin van de familie Mensink is gekomen. Gods wegen zijn ondoorgrondelijk, maar wij belijden dat Hij goed is.

De samenstelling van het hoofdbestuur is nu: ds. J.A.W. Verhoeven, Krimpen aan den IJssel, 1e voorzitter; ds. J.J. ten Brinke, Oud-Beijerland, 2e voorzitter; A. Zwerus, Emst, secretaris; L.P. de Wit, Bergambacht, penningmeester; mr. P.C. Knook, Kloetinge; dr. R.W. de Koeijer, Waddinxveen; ds. H. Liefing, Gouda; ds. J. Muller, Bleskensgraaf; ds. P. Nobel, Garderen; ds. J.C. Schuurman, Putten; ds. J.W. Verboom, Groot-Ammers; prof. dr. M.J. de Vries, Papendrecht; ds. W.J. Westland, Hardinxveld-Giessendam.

Kernthema's

Het bestuur heeft zich als doel gesteld om met regelmaat de thema's ambt, de Heilige Schrift, de gemeente, de prediking en liturgie, de kerk en de belijdenis te

agenderen. Ook heeft het christelijk onderwijs gedurig onze aandacht. Op deze wijze worden de ontwikkelingen rondom deze thema's blijvend gevolgd en doordacht.

2. Bureau

Medewerkers

Op het kantoor in Apeldoorn werken vier medewerkers. Mw. M. Hovius-van den Berg werkt parttime als secretaresse. Dhr. W.H.C. Loedeman is bureausecretaris en is verantwoordelijk voor personeelszaken, geeft leiding aan het kantoor en zorgt voor onderhoud en uitbouw van de website. Dhr. G. Renden verzorgt de financiële en boekhoudkundige verslaglegging en de contacten met de accountant. Drs. P.J. Vergunst is algemeen secretaris en onder andere verantwoordelijk voor *De Waarheidsvriend*, representatie van de vereniging en perspublicaties etc. De algemeen secretaris en de bureausecretaris dragen beiden verantwoordelijkheid voor een goede voorbereiding van de vergaderingen van het bestuur en voor de uitvoering van alle besluiten en voor toerusting van de gemeenten en bijbehorende activiteiten.

Publicaties

3. De Waarheidsvriend

Redactie

De Waarheidsvriend is de wekelijkse uitgave van de Gereformeerde Bond. Eindredacteur is mw. M.M.C. van der Wind-Baauw. Drs. E. Visser-den Hertog assisteert haar enkele uren per week. Drs. P.J. Vergunst is hoofdredacteur. Verder maken ds. C.H. Hogendoorn, dr. G. Leertouwer en ds. J.A.W. Verhoeven deel uit van de redactie. De advertentieruimte in *De Waarheidsvriend* wordt verkocht door acquireur dhr. G. Verweij. De opmaak van het blad wordt verzorgd door ReproVinci bv uit Schoonhoven en Vellendrukkerij BDU bv in Werkendam drukt het blad. De bezorging gebeurt door PostNL.

Inhoud

Van mei '21 tot en met april '22 is *De Waarheidsvriend* achtenveertig keer verschenen. Bijna wekelijks ontvingen de abonnees een blad met onder meer een meditatieve bijdrage en uitgebreide aandacht voor de jaarthema's 'Maar wie volharden zal...' (2021 – 25 artikelen) en 'Ik zie naar je om' (2022).

Ds. Verboom

Vanzelfsprekend werd veel geschreven over geloofstoerusting en over kwesties die (wereldwijd) in de kerk spelen, maar ook over actuele thema's als de Covid-crisis en de strijd in Oekraïne.

Thema's

Naast de vaste themanummers over de heilsfeiten werden themanummers samengesteld over 'Verbonden met Israël', 'Reformatie' en 'Leven met een beperking'. Drie keer werd een gratis themabrochure bijgevoegd, 'Onze kwetsbaarheid' (33 – drs. N.C. van der Voet), 'Vrouw en ambt' (34 – ds. J.A.W. Verhoeven) en 'De Bijbel in het gezin' (35 – mw. Nieske Selles-ten Brinke).

Papieren editie en website

Ook de website van *De Waarheidsvriend* is in een nieuw jasje gestoken. Samen met de papieren editie van *De Waarheidsvriend* en de app Digibron Actueel is de toegang tot *De Waarheidsvriend* maximaal ontsloten. Er wordt gewerkt aan verschillende papieren en digitale abonnementsvormen. Elke week wordt op de website dewaarheidsvriend.nl de inhoud van het nieuwe nummer aangekondigd. De redactie brengt daarnaast op Twitter en Facebook de inhoud van het blad onder de aandacht. De volledige inhoud van ons weekblad komt een halfjaar na verschijnen vrij beschikbaar via de eigen website en op Digibron, een digitaal platform van de Erdee Media Groep (EMG).

Abonnees

Het totaal aantal abonnees op *De Waarheidsvriend* bedroeg per 1 april 2022 8908; dit zijn er 114 meer dan een jaar eerder, waarvoor we erg dankbaar zijn. Het hoofdbestuur zou graag zien dat alle leden van de Gereformeerde Bond *De Waarheidsvriend* lezen. Andersom zou ook wenselijk zijn, namelijk dat meer lezers van de *De Waarheidsvriend* lid zouden zijn van de Gereformeerde Bond. Op de nieuwe website zal hier extra aandacht aan gegeven worden. Het zou mooi zijn als alle leden zich inzetten om jaarlijks één of twee nieuwe abonnees aan te brengen. Voor jongeren bestaan attractieve kennismakingsabbonementen. *De Waarheidsvriend* telt ook veel niet-hervormde abonnees.

4. Theologia Reformata

Redactie

Theologia Reformata is een theologisch tijdschrift voor gereformeerde theologie. Het verschijnt ieder kwartaal. De redactie wordt gevormd door theologen uit de kring van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk (prof. dr. H. van den Belt, prof. dr. G. van den Brink, dr. A.J. Kunz, prof. dr. W.H.Th. Moehn, dr. T.T.J. Pleizier), uit de Christelijke Gereformeerde Kerken (prof. dr. M.J. Kater en prof. dr. H.G.L. Peels), uit de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt (dr. R.T. te Velde en drs. R.W.N. Kuil), uit de Hersteld

Hervormde Kerk (prof. dr. W. van Vlastuin). Dr. R.P. de Graaf is redactiesecretaris. Dr. T.E. van Spanje is teruggetreden uit de redactie, het hoofdbestuur dankt hem voor zijn inhoudelijke bijdragen ten dienste van kerk en theologie. De redactie vergadert doorgaans in april, september en december.

Inhoud

Theologia Reformata biedt drie of vier grotere wetenschappelijke artikelen, een meditatie, de reflexen met aandacht voor actuele zaken in kerk en theologie, een focusartikel dat gewijd is aan een belangrijke publicatie, boekbesprekingen en -aankondigingen. Naast de reguliere uitgaven verscheen een themanummer 'Leven na de dood'. De artikelen zijn twee jaar na verschijnen te raadplegen in de digitale omgeving van de *University of Groningen Press*. Hierin worden ook oudere jaargangen geheel of gedeeltelijk opgenomen. Meer informatie is te lezen op www.gereformeerdebond.nl/theologia-reformatata.

5. Artios-reeks

Serie

Aan de Artios-reeks van de Gereformeerde Bond werd een nieuw boekje toegevoegd. In *Overtuigd gereformeerd. Met sympathie voor de traditie* bespreekt prof. dr. F.G. Immink de relatie tussen Bijbel en geloofstraditie en legt uit wat klassiek-gereformeerd is. Inmiddels is van dit boekje een tweede druk verschenen. Van *Op zoek naar vreugde in het ambt* (P.J. Vergunst, red.) verscheen de vierde druk. Van *De Heer is mijn Herder, maar hoe leidt Hij mij?* (dr. Kees van der Knijff) verschenen de tweede en de derde druk.

Bijbelstudieboekjes

In de Artios bijbelstudiereeks verscheen van de hand van ds. J.J. ten Brinke *Houd stand! Bijbelstudies over de wapenrusting van God*. Ds. A.W.J. Theunisse schreef *Menszoon tussen de kandelaren*, dertien bijbelstudies over het boek Openbaring. Inmiddels zijn hiervan een tweede en derde druk verschenen. Het totaal in deze serie bijbelstudies komt daarmee op elf. Van het boekje *Uw dienaar luistert. Bijbelstudies uit 1 Samuël* (W.J. Westland) verscheen de vijfde druk. Van *Leven bij de dag. Bijbelstudies uit Joël en Habakuk* (J.J. ten Brinke) verscheen een vierde en vijfde druk, van *Goudkoorts* (H. van den Belt) een vierde druk en van *De Menszoon, Die dient* (M. Maas) verscheen een derde en vierde druk.

6. Website

De website van de Gereformeerde Bond is in 2021 geheel vernieuwd door Veluwe Media. We danken dit bedrijf voor de positieve wijze waarop het met ons meegedacht heeft en nieuwe mogelijkheden heeft geïntegreerd. Vanaf de startpagina heeft een bezoeker toegang tot het aanbod van de Gereformeerde

Bond, inclusief de websites van *De Waarheidsvriend*, *Theologia Reformata* en het Cornelis Graafland Centrum. Ook biedt de website nu toegang tot de database van de Gereformeerde Bond met informatie over allerlei belangrijke thema's van het christelijke leven en is er de mogelijkheid om jezelf of anderen op te geven als lid van de Gereformeerde Bond. De werkgroep, bestaande uit W.H.C. Loedeman, L.W.H. Rebel, R. de Weerd en A. Zwerus, implementeert nieuwe digitale mogelijkheden om het gedachtegoed van de Gereformeerde Bond op een eigentijdse wijze uit te kunnen dragen. In de komende maanden zal de digitale vervanger van het adresboekje van de Gereformeerde Bond live gezet worden. Predikanten kunnen dan hun eigen gegevens actualiseren.

7. Andere publicaties

Op de website van de Gereformeerde Bond staat een aantal preken van hervormd-gereformeerde predikanten. Deze zijn door eenieder te downloaden en eventueel te gebruiken als een voorganger onverwachts een kerkdienst niet kan leiden. Tot nu toe gaf de Gereformeerde Bond elk jaar een adresboekje uit van predikanten die lid zijn van de Gereformeerde Bond. Vanwege de genoemde publicatie op de website zal dit adresboekje in 2022 voor het laatst verschijnen.

8. Herziene Statenvertaling

Sinds 2004 participeerde drs. P.J. Vergunst samen met vertegenwoordigers van het HSV-bestuur (momenteel ds. W.J. Westland en drs. G. Bergacker) en van uitgeverij Jongbloed in de stuurgroep van de Herziene Statenvertaling. Nu is echter besloten om een andere vorm aan deze participatie te geven en zal de algemeen secretaris van de Gereformeerde Bond de reguliere HSV-vergaderingen bezoeken als de agenda dat wenst. Op 2 juni heeft de algemeen secretaris een overleg gehad met een delegatie van het HSV-bestuur. Tijdens dit overleg is specifiek gesproken over het bij de tijd houden van de Herziene Statenvertaling. Op 9 december heeft een ontmoeting plaatsgevonden tussen het hoofdbestuur en een delegatie van het HSV-bestuur. Ook toen zijn gedachten uitgewisseld over de mogelijkheden om de HSV-vertaling actueel te houden, zodat jongeren en ouderen deze zullen blijven gebruiken. Het bestuur van de Stichting Herziening Statenvertaling bestaat nu uit voorzitter ds. W.J. Westland, secretaris drs. G. Bergacker, penningmeester A.C. Kronenburg en ds. L.A. den Butter.

Kerk

9. Protestantse Kerk in Nederland

De Protestantse Kerk houdt zich momenteel bezig met de uitrol en implementatie van de visienota 'Van U is de toekomst'. Op 16 februari heeft drs. P.J. Vergunst een gesprek gehad met dhr. J. Venus, pro-

cesbegeleider van de bezinning die in het geheel van de Protestantse Kerk plaatsvindt, over het ambt en over de diversiteit in het ambt. De insteek van de Gereformeerde Bond blijft dat een academisch opgeleide predikant in stad en dorp gewenst is, om de Bijbel in de grondtaal te kunnen lezen en toepassen en de vragen van de cultuur te kunnen duiden.

Gravamen

Het bestuur heeft in december dr. M. Klaassen uit Arnhem te kennen gegeven dat het zich achter zijn gravamen stelt tegen ordinantie 5.4 van de kerkorde. In dit gravamen doet hij een dringend beroep op de Protestantse Kerk in Nederland om ordinantie 5.4 af te schaffen dan wel bijbels te herformuleren. De classis Delta besloot in maart het gravamen niet in behandeling te nemen.

Synode

Op 12 juni vergaderde de synode van de Protestantse Kerk. De generale synode heeft de ambtsvisie, zoals verwoord in het rapport 'Geroepen en gezonden' aanvaard als uitgangspunt voor haar beleid en verdere visieontwikkeling. De synode sprak zich ervoor uit om naast het ambt van dienaar des Woords ook aan kerkelijk werkers onder nader te bepalen voorwaarden ruimte te bieden om Woord en sacramenten te bedienen. In het voortraject is de Gereformeerde Bond er op verschillende manieren bij betrokken geweest en heeft het belang van academisch geschoole predikanten onderstreept.

Tijdens deze vergadering werd dr. R. de Reuver voor vijf jaar herbenoemd als scriba van de kerk. Mw. M.M.C. van der Wind-Baauw werd benoemd tot lid van de Raad van Advies voor het Gereformeerd Belijden, terwijl de synode dr. P. Veerman tot secretaris van de Raad verkoos.

Op 11 september was er bezinning over het rapport 'Speelruimte gezocht. Protestantse visie op kerkgebouwen'. Op 11 en 12 november werd gesproken over een protestantse visie op euthanasie, over de NBV21 en over de koers van de PThU.

Op 21 en 22 april vergaderde de synode over de toekomstige vestigingsplaats van de PThU, haar leiding geven aan de gemeenten in de coronapandemie, alsook over een voorzien tekort aan predikanten. Drs. P.J. Vergunst woonde al deze synodevergaderingen bij.

GCBB

Op 15 maart hebben dhr. A. Wolswinkel en drs. P.J. Vergunst het jaarlijkse gesprek gehad met een delegatie van het Generale College voor de Behandeling van Beheerszaken. Tijdens deze vergadering is onder andere gesproken over de regeling voor de tijdelijke dienst van predikanten, over de mogelijkheid om korting aan te vragen als een gemeente een proponent beroept en over de positie van kerkelijk werkers.

Classicale vergaderingen

De algemeen secretaris heeft periodiek contact met verschillende classispredikanten, als de situatie van een gemeente of een predikant hiertoe aanleiding geeft.

Theologisch onderwijs

10. Commissie Theologie

De commissie Theologie heeft als taak te monitoren of er in Nederland voldoende plekken blijven waar jonge mensen in academisch, confessioneel en geestelijk opzicht adequaat geschoold worden voor een taak in Gods Koninkrijk, niet het minst als predikant. Ze voert daartoe gesprekken met onderwijsinstanties, volgt de ontwikkelingen, begeleidt onze hoogleraren en aio's voor zover gewenst en adviseert het hoofdbestuur inzake beleid. Ds. A.J. Mensink is teruggetreden als lid en voorzitter van de commissie Theologie. Het hoofdbestuur dankt ds. Mensink voor zijn leiding en inbreng. Ds. W.J. Westland is door het hoofdbestuur benoemd als lid van de commissie. Op dit moment maken prof. dr. F.A. van der Duijn Schouten, ds. A. van Lingen, prof. dr. M.J. Paul, drs. P.J. Vergunst en ds. W.J. Westland deel uit van de commissie. Prof. dr. H. van den Belt, directeur van het Cornelis Graafland Centrum, woont als adviseur de vergaderingen bij. Er vindt periodiek overleg plaats met de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) over de Amsterdamse leerstoel van de Gereformeerde Bond.

11. Cornelis Graafland Centrum

Het Cornelis Graafland Centrum (CGC) biedt met het oog op gereformeerde prediking die aansluit bij de kerkganger van de 21e eeuw promovendi en gepromoveerde theologen een onderzoeksplatform en wil theologisch onderzoek stimuleren en coördineren. Aan de VU in Amsterdam geeft prof. dr. H. van den Belt leiding aan het CGC.

Op 5 oktober hield prof. dr. F.G. Immink de Cornelis Graaflandlezing over 'Vrees en vertrouwen. De gereformeerde eredienst in coronatijd.' Hij ging in zijn lezing in op vragen rondom de bediening van sacramenten, de gemeentezang, het preken voor de camera en het gebed. Het academisch theologisch onderzoek is verdeeld over drie themavelden, elk onder leiding van een van de leden van de stuurgroep: 1. Gereformeerde hermeneutiek (prof. dr. M.J. Paul), 2. Profetie en profetische prediking (dr. C.M.A. van Ekris) en 3. Ecclesiologie en belijdende teksten (prof. dr. W.H.Th. Moehn). Elk van de themagroepen werkt aan een concreet plan voor het onderzoek voor de komende jaren. De 'Werkgroep fondsenwerving' is gestart met een wervingsactie voor 'Vrienden van het Cornelis Graafland Centrum'. Het is de bedoeling om daarvan vanaf 2022 twee theologen voor een dag in de week vrij te stellen voor promotie-

onderzoek. De adviesraad bestaat – naast de leden van de commissie Theologie – uit prof. dr. G. van den Brink, prof. dr. J. Hoek, prof. dr. T.M. Hofman, prof. dr. A. Huijgen, prof. dr. A. de Kock en dr. R.T. te Velde.

12. Hoogleraren en docenten

PThU Amsterdam

Prof. dr. W.H.Th. Moehn bezet inmiddels zes jaar voor 0,4 fte de leerstoel Geschiedenis van het gereformeed protestantisme, die gekoppeld is aan de vestiging Amsterdam van de Protestantse Theologische Universiteit. In de nieuwe opzet van de predikantsmaster heeft hij met een groep van vijftien studenten colleges verzorgd over het thema 'Verbond en doop'. De inleidende colleges voor alle studenten over de Lutherse en gereformeerde belijdenisgeschriften zijn nu ondergebracht bij het nieuwe themaveld Leren. Het grote project van de uitgave van De Brès' boek *Het wapen van het christelijk geloof* nadert zijn voltooiing. Ook dit jaar was hij als mentor betrokken bij de activiteiten van het dispuut Voetius en heeft hij tijdens een aantal digitale preekvergaderingen de einkritiek verzorgd.

PThU Groningen

Op 14 mei heeft de algemeen secretaris een gesprek gehad met dr. T.T.J. Pleizier, docent Homiletiek en Pastoraat aan de vestiging Groningen van de PThU. Deze is een nieuw onderzoek gestart naar de bijdrage van de kerkelijke zielzorg aan de samenleving. Dit onderzoek is van belang voor de opleiding tot predikant maar ook voor de toerusting van de gemeente en zal daarom voor een periode van vier jaar gesteund worden door de Gereformeerde Bond.

Vrije Universiteit Amsterdam

Dr. P. Veerman is per 1 april voor vijftig procent benoemd tot docent aan de faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit Amsterdam. Als onderzoeker en docent versterkt hij de faculteit en het aan de faculteit gevestigde CGC, en werkt mee aan de verdere uitbouw van het CGC. Deze aanstelling wordt voor 80 procent gefinancierd door de Gereformeerde Bond.

Prof. dr. H. van den Belt is al enkele jaren voltijds hoogleraar Systematische theologie aan dezelfde faculteit en de Gereformeerde Bond draagt de kosten van deze leerstoel voor vijftig procent. Naast zijn onderzoek – dat zich vooral concentreert op de leer van Gods voorzienigheid – en de begeleiding van veertien promovendi (van wie vier nog in Groningen) investeert Van den Belt veel energie in het geven van onderwijs. Hij gaf in het afgelopen jaar het vak 'Academic Presenting' voor masterstudenten, en in de bachelor van de VU 'Dogmatics', 'Contemporary Theology' (samen met prof. dr. G. van den Brink) en twee vakken voor de Engelstalige

Dr. Veerman

minor 'A Christian Worldview?' In de joint-Bachelor verzorgde hij samen met prof. dr. M. Barnard (PThU) een collegeserie over de eucharistie in de context van de Reformatie en samen met dr. L. Teugels (PThU) het vak 'Onopgeefbaar verbonden?' over Israël in de systematische theologie. Helaas moesten in verband met corona ook in het collegejaar 2021-2022 veel vakken online gegeven worden. Prof. Van den Belt is ook coördinator van de bacheloropleiding Theology aan de VU en voorzitter van de examencommissie van de bacheloropleiding Theologie van de VU en de PThU (joint degree).

13. Aio's

Sinds 2019 werken aan de PThU twee assistenten in opleiding aan het onderzoeksproject over de liturgische formulieren, dat onder andere onder leiding van prof. dr. W.H.Th. Moehn staat. De Gereformeerde Bond financiert vijftig procent van hun salaris. Het onderzoek van W.D. (Wouter) Kroese richt zich op een reconstructie van de ontstaansgeschiedenis (1566-1639) van het klassiek-gereformeerde doopformulier, met een focus op de veelheid van (verschillende) tekstedities, (kerkelijke) revisie en attestatie. S. (Sam) Zwemer doet in het kader van hetzelfde project onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis en de bijbels-theologische onderbouwing van het klassiek-gereformeerde avondmaalsformulier. De titel van zijn onderzoek luidt 'De functie van Bijbelgebruik in het gereformeerde avondmaalsformulier tegen de achtergrond van het gereformeerde geloofsonderwijs in de zestiende eeuw'. Dr. Moehn zal de tekst van het formulier voor de doop van volwassenen voor zijn rekening nemen.

14. Studenten

Studieweek

Negenentwintig studenten theologie namen deel aan de studieweek in Mennorode in Elspeet. Deze werd gehouden van 23 t/m 26 augustus en stond weer onder de bezielende leiding van ds. en mw. D.C. Floor. Het thema was 'Gereformeerd theoloog in déze tijd'. Ds. J.A.W. Verhoeven opende de week, waarna ds. A.J. Kunz 's middags sprak over de persoon en het werk van dr. C. Graafland. Ds. W.J. Westland hield een bijbels-theologische lezing over hoe gereformeerden de Bijbel lezen, waarna prof. dr. H. van den Belt in een kerkhistorische lezing inging op wat het betekent om te staan in de gereformeerde traditie. Ds. M.K. de Wilde sprak over wat de huidige tijd vraagt voor een actuele verwoording van de gereformeerde theologie, terwijl prof. dr. B.A. de Graaf sprak over wat de huidige tijd kenmerkt. In een dubbellezing, gehouden door psychiater dr. E. de Jong en ds. P. Nobel, werd vanuit de psychologie en theologie een oordeel gevormd over hoe de tijdgeest in de huidige maatschappij de ker-

Prof. De Graaf

kelijke gemeente doordrenkt. Burgemeester P. Verhoeve uit Gouda besprak wat politiek en samenleving verwachten van kerk en predikant, waarna ds. J.C. Schuurman sprak over de vraag uit welke bronnen vandaag een gereformeerd theoloog moet putten om te kunnen volharden in de roeping. De IZB verzorgde een presentatie en voor de eerstejaarsstudenten sprak ds. A. van der Stoep over studie en roeping.

Ontmoetingsdag studenten

Op 15 juni heeft de ontmoetingsdag 2020 voor studenten in de theologie alsnog doorgang kunnen vinden in De Aker in Putten. Prof. dr. F.G. Immink hield een lezing over 'De weldaad van traditie', terwijl dr. A.J. Plaisier een lezing hield over het thema 'Traditie in een kantelende tijd'. Verder is nagedacht over leidinggeven in het ambt in de gereformeerde traditie. 's Middags heeft prof. dr. H. van den Belt de Simon van der Lindeprijs uitgereikt aan Frans Hazeleger uit Woudenberg voor de beste masterscriptie op het gebied van kerkgeschiedenis in de afgelopen drie jaar.

Op 21 april heeft de uitgestelde ontmoetingsdag 2021 plaatsgevonden, eveneens in Putten. Ds. E. van den Noort uit Nijkerk hield een lezing over de plaats van het huidige Joodse volk in het verstaan en prediken van het Oude Testament. Ook stond hij stil bij de omgang met de Joodse wortels van het christelijk geloof. Aansluitend sprak prof. dr. B.T. Wallet uit Amsterdam over de relatie tussen de kerk en synagoge.

Theologische studentenverenigingen

Op 1 oktober vond het jaarlijks gesprek plaats van het dagelijks bestuur met een afvaardiging van de besturen van Voetius (Amsterdam) en Bonifatius (Groningen). De studenten geven aan blij te zijn dat er weer fysiek colleges gegeven worden. De studenten uit Groningen maken zich zorgen over de (inmiddels bekend geworden) plannen van de PThU om naar één locatie te gaan. Bovendien wordt in de masteropleiding een hoge werkdruk ervaren. In Amsterdam was men hoopvol gestemd door het inhoudelijk geluid dat doorklonk in de lezing die gehouden werd tijdens de opening van het academische jaar. Hierin werd gesteld dat de PThU verantwoordelijk is voor een gedegen theologische studie. Kritisch was men over het feit dat studenten door verschuiving in het programma later in aanmerking komen voor een preekconsent. De professoren H. van den Belt, G. van den Brink en W.H.Th. Moehn zijn allen mentor.

Gesprekken met studenten

Mr. P.C. Knook en ds. J.C. Schuurman voerden de gesprekken met de studenten theologie die het hoofdbestuur vanuit het Studiefonds ondersteunt.

CSFR

Prof. dr. M.J. de Vries en P.J. Vergunst onderhouden het contact met het landelijke bestuur van de CSFR, een studentenvereniging gebaseerd op het reformatorisch gedachtegoed. Op 16 november heeft ds. P. Nobel, die deze keer de andere broeders verving, een vergadering bijgewoond waarin met studenten en afgevaardigden van andere reformatorische kerken is gesproken over hoe er beter contact onderhouden kan worden met de studenten en hoe kerken betrokken kunnen worden bij het blijvend onder de aandacht brengen van de belijdenisgeschriften.

15. CHE

Op 25 mei hebben ds. J.A.W. Verhoeven, ds. J.J. ten Brinke en drs. P.J. Vergunst een gesprek gehad met het College van Bestuur van de CHE in Ede. Er is uitvoerig met elkaar gesproken over de identiteit van de opleiding tot hbo-theoloog en over de vraag hoe de Gereformeerde Bond op een positieve wijze kan bijdragen aan het toerusten van de studenten. Op 15 november heeft een vervolgesprek met onze voorzitter en algemeen secretaris plaatsgevonden en is verder doorgesproken over voeding vanuit de Schrift en belijdenis aan studenten theologie en over de opleiding van hbo-theoloog. Vanuit de CHE werd een beroep gedaan op hervormde predikanten om een CHE-stagiair(e) te begeleiden.

16. THGB

De Stichting Theologische Hogeschool vanwege de Gereformeerde Bond 'Johannes Calvijn' (THGB) richt zich op ondersteuning van studenten theologie in Ede. In het afgelopen jaar is voor hbo-theologen de nascholingscursus 'Actualiteit van gereformeerde theologie. Een update voor werkers in de praktijk' door prof. dr. J. Hoek en 'Is ouder worden een opgave of een bijzondere gave', door drs. S. van der Velde aangeboden. Beide cursussen zijn op een viertal dagen gehouden in Woudenberg. In januari verzorgde drs. N.C. van der Voet een online cursus rouwpastoraat. Vanwege pensionering van de directeur van de THGB, dr. M.J. Paul, maar ook omdat de hbo-predikant in de Protestantse Kerk een plaats krijgt, beraadt het hoofdbestuur zich in de komende tijd of en hoe de THGB mogelijk dienstbaar kan blijven voor de opleiding.

17. Driestar Educatief

Op 28 maart heeft P.J. Vergunst een gesprek gehad met het College van Bestuur van Driestar Educatief. Hier is onder andere gesproken over de instroom van hervormd-gereformeerde pabostudenten en over de vraag hoe christelijk onderwijs op reformatorische grondslag naar de toekomst toe open gehouden kan blijven.

Toerusting en bemoediging

18. Commissie Toerusting

De commissie Toerusting van de Gereformeerde Bond rust ambtsdragers en gemeenteleden toe met het oog op de vele vragen die er op hen afkomen. Ook biedt ze ondersteuning bij de opbouw van de gemeente en de geloofsbeleving. Ze zorgt onder andere jaarlijks voor drie themabrochures bij *De Waarheidsvriend* en bereidt studiedagen voor. Daarnaast is op de website van de Gereformeerde Bond allerlei informatie te vinden over pastoraat, prediking, gemeenteopbouw, kerk, geloofsleer, en jongeren en de kerk. De commissie bestaat uit ds. H. Liefing (voorzitter), ds. M. Aangeenbrug, ds. P. Nobel, ds. M. van de Ruitenbeek, drs. P.J. Vergunst, drs. A.W. van Vugt en mw. A. Oosterom-Alblas, die mw. T. van de Water-Luijk als secretaris opvolgde.

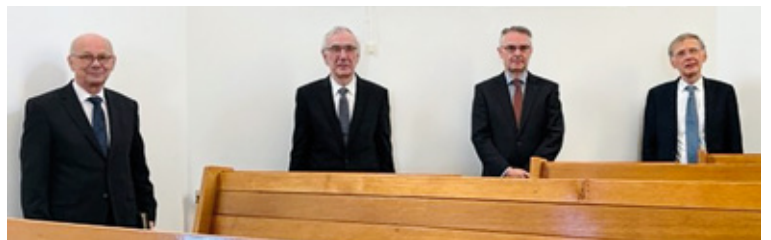
19. Ambtsdragers en kerkelijk werkers

Ambtsdragersontmoetingen

In september werden in twaalf regio's ambtsdragersontmoetingen gehouden. Sprekers op deze avonden waren ds. J.J. ten Brinke, dr. R.W. de Koeijer, prof. dr. W.H.Th. Moehn, ds. P. Nobel, ds. J.C. Schuurman en drs. P.J. Vergunst. Het thema was 'Corona of niet, volhard!' en onderstreepte de relevantie van het jaarthema.

Contio predikanten

Net als in 2020 kon de predikantencontio vanwege Covid-19 in januari niet doorgaan, maar bleek deze uiteindelijk toch georganiseerd te kunnen worden op 24 en 25 maart. Wel heeft voorzitter ds. Verhoeven in januari zijn openingswoord uitgesproken in de Oude kerk te Putten, wat live te volgen was via internet. De voorzitter sprak over het belang van de voorbede in de christelijke eredienst. Aansluitend werden de predikanten herdacht die in 2020 en 2021 zijn overleden.

Tijdens de contio in maart heeft dr. C.S.H. Rijken een causerie gehouden over het thema 'Lessen uit de geschiedenis van de kerk ten aanzien van kerkmuziek'. Dr. W.J. Dekker hield een referaat over het thema 'Want deze God is onze God. Het spanningsvolle Godsbeeld van Jesaja 63 en ons eigen spreken over God'. Op de tweede dag heeft prof. dr. H.J. Paul een referaat gehouden over het thema 'Geloof en wetenschap: een geesteswetenschappelijk perspectief' en prof. dr. J. Hoek hield een referaat over 'Kostbare en kwetsbare erfenis. Gereformeerde vroomheid in de 21e eeuw'.

Op 6 januari zongen vier Puttense emeriti predikanten tijdens de online uitzending van de contio (v.l.n.r.): ds. J. Veldhuijzen, ds. J. Plomp, ds. J.C. Schuurman en ds. G.C. Klok.

Contio predikantsvrouwen

De predikantsvrouwencontio kon daarentegen wel doorgaan op 11 november in De Aker in Putten. Het thema van de dag was 'U kent mij'. Mw. drs. E.J. van Dijk hield een lezing over dit thema en in de middag waren er diverse workshops. Tijdens deze dag werd ook stilgestaan bij het 65-jarig bestaan en werd afscheid genomen van bestuurslid mw. M. Molenaar.

Commissie Mennorode

De commissie Mennorode bereidt conferenties voor predikanten voor die gehouden worden in het gelijknamige onderkomen in Elspeet. De leden van de commissie zijn ds. P.H. van Trigt (voorzitter), dr. W.J. Dekker, dr. C.M.A. van Ekris, ds. T. de Ridder en drs. P.J. Vergunst. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen voor de conferentie die Deo volente op 9 en 10 juni gehouden zal worden.

Predikantenberaad noordelijke provincies

Op 9 november kon de geplande contio voor predikanten in Noordhorn doorgang vinden. Ds. M. Krooneman sprak over 'Gezag en ambt anno 2021'. Op 29 maart vond de tweede ontmoeting plaats. Ds. J.A.W. Verhoeven sprak tijdens deze vergadering over de onlosmakelijke verbinding tussen rechtvaardiging en heiliging in de prediking. Daarna is met het oog op de praktijk doorgesproken over de visie op 'Vrouw en ambt'.

Preekkringen

Onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur komen nu zes preekkringen regelmatig bijeen, waarin men nadenkt over de aspecten van de preken. Dit zijn er twee meer dan vorig jaar. Op 8 september is de nieuwe preekkring Gelderland/Overijssel van start gegaan onder leiding van ds. P.J. den Admirant en op 1 december is een preekkring gestart in Noord-Holland. Ds. J.P. Ouweland fungeert als mentor van deze kring. Voor deze laatste kring zijn ook de christelijke gereformeerde predikanten uit de regio uitgenodigd. De andere kringen betreffen de kringen Noord-Nederland (mentor is ds. H.C. Marchand), Noordeloos (ds. L. Schaafsma), Nieuwerkerk aan den IJssel (prof. dr. F.G. Immink) en de kring die zich richt op Hoeksche Waard, Flakkee, West-Brabant en Zeeland (ds. A.W. van der Plas).

Predikanten in eerste gemeente

De voorzitter en algemeen secretaris bezoeken met regelmaat een predikant die in zijn eerste gemeente staat. Ook nu zijn er weer diverse thema's aan bod gekomen tijdens deze gesprekken, zoals: inhoud van de preek en het belang van studie, inhoud van de preek in de context van het dorp, de verhouding met de kerkenraad en het belang van toerusten en de lange periode waarin gewacht moest worden op een beroep.

Emeritus predikanten

Het contact van hervormd-gereformeerde emeritus predikanten, predikantsvrouwen en -weduwen belegt normaliter tweemaal per jaar een bijeenkomst in Veenendaal. Vanwege Covid-19 heeft er slechts één ontmoeting plaatsgevonden en wel op 16 maart. Drs. C.W. Rentier sprak onder de titel 'Verwant, vervreemd, verbonden' over de relatie tot onze islamitische medelanders.

Steunfonds Predikantsgezinnen

De Stichting Steunfonds Predikantsgezinnen is er voor predikantsweduwen en -gezinnen van wie de man en vader in actieve dienst overleed. Ook wordt omgezien naar gescheiden predikantsvrouwen. Verder organiseert ze ontmoetingsdagen en adviseert ze kerkenraden. Het bestuur van de stichting heeft zes leden: ds. H. Liefing, ds. M.A. Kuijt, ds. M.B. Plette, mw. M. Sonnenberg-Kroeze (voorzitter), mw. L. van de Wetering en dhr. H.D. de Wilde. Op 4 februari was er een ontmoeting tussen het bestuur van de stichting en het dagelijks bestuur van de Gereformeerde Bond.

Persis

Persis is een platform voor vrouwelijke kerkelijk werkers binnen de Gereformeerde Bond. Het platform richt zich op het verwerven van bekendheid, acceptatie en integratie van vrouwelijke kerkelijk werkers en denkt mee in het ontwikkelen van mogelijkheden (buiten het ambt) om taken te creëren, zoals bedieningen in het pastoraat, in catechese en toerusting, in diaconaat en missionair werk. In het platform hebben zitting: mw. T. van de Water-Luijk, mw. J.H. Wijnberger-Hokke, dr. M. van Campen en prof. dr. J. Hoek (adviseur).

20. Studiedagen

Studiedag Nijkerk

Op 10 februari heeft in Nijkerk de studiedag 'Pastoraat bij het levenseinde' plaatsgehad, een dag die de werkgroep Pastoraat en gezondheidszorg van de Protestantse Kerk samen met de Gereformeerde Bond organiseerde. Tijdens de ochtendsessie heeft prof. dr. T.A. Boer gesproken over 'De protestantse pastor en de ethiek van het zelfgekozen levenseinde', waarna dr. A.A. Teeuw uit Ridderkerk het thema belicht heeft vanuit zijn specialisme als arts. 's Middags heeft dr. T.T.J. Plezier uit Groningen gesproken over 'Pastoraat met het oog op het levenseinde'.

Bezinning

21. Actuele thema's

Jaarthema

Het jaarthema in 2021 was 'Maar wie volharden zal...' en als jaarthema 2022 is gekozen voor 'Ik zie naar je om'. Met dit jaarthema willen we aandacht geven aan het belang van het pastoraat.

Werkgroep genderdysforie

Het hoofdbestuur heeft een werkgroep samengesteld rondom het thema 'genderdysforie', bestaande uit dr. P.J. Verhagen, prof. dr. J. Hoek, prof. dr. ir. H. Jochemsen, prof. dr. M.J. Kater, en namens het bestuur ds. P. Nobel en de algemeen secretaris drs. P.J. Vergunst. De opdracht aan deze werkgroep luidde: Hoe kunnen kerkenraden en gemeenten op pastorale wijze omgaan met gemeentelieden, die genderdysforie kennen? Deze werkgroep heeft de brochure 'Genderdysforie' geschreven die door het hoofdbestuur als pastorale handreiking aan kerkenraden is uitgegeven. Inmiddels is een tweede druk van de brochure verschenen.

Vereniging

22. Leden en afdelingen

Leden

Het aantal leden per 1 april bedroeg 7915, vorig was dit per die datum 7843. We zijn dankbaar voor deze groei, met name gerealiseerd onder leiding van voorlichter J. Peters.

Voorlichting en werving

Dhr. J. Peters uit Zoetermeer is parttime voorlichter van de Gereformeerde Bond. Hij onderhoudt contact met afdelingen en gemeenten. De afgelopen twee jaar was het vanwege Covid niet altijd gemakkelijk om in contact te staan met de gemeenten. Waar geen GB-afdelingen zijn, zijn in ongeveer 110 gemeenten contactpersonen actief als aanspreekpunt voor het werk van de Gereformeerde Bond. Samen met hen zorgt hij voor verspreiding van gratis exemplaren van de *De Waarheidsvriend* en kennis-makingsmappen. Het organiseren van ledenwerfacties blijft nodig om nieuwe abonnees te werven om een natuurlijk verloop op te vangen.

Afdelingen

Regelmatig heeft de algemeen secretaris contact met diverse (regionale) afdelingen. Vaak worden zorgen met hem gedeeld die in een regio spelen. In deze gesprekken komt regelmatig aan de orde dat – hoewel ontwikkelingen vaak niet te keren lijken, de afdelingen gericht moeten blijven op het geheel van de gemeente en moeten focussen op het laten functioneren van het gereformeerd belijden. In het afgelopen jaar zijn de afdeling van Driebergen en Monster opgeheven, maar is er ook een nieuwe afdeling opgericht in de Hoeksche Waard.

Jaarvergadering

Vanwege beperkende overheidsmaatregelen is de jaarlijkse ledenvergadering niet gehouden in de maand mei maar op 31 augustus. Voorzitter ds. J.A.W. Verhoeven hield zijn openingswoord over het verstaan van het ambt, waartoe het dient en hoe het vervuld moet worden. In deze vergadering namen wij

afschied van ds. P.H. van Trigt en werd ds. J.W. Verboom in zijn plaats gekozen. Ds. J.A.W. Verhoeven en dhr. A. Zwerus waren herkiesbaar en zijn beiden herkozen. Vanwege eerdergenoemde omstandigheden heeft ds. A.J. Mensink besloten te bedanken als lid van het hoofdbestuur. Voor deze vacature was nog geen nieuwe kandidaat beschikbaar. Dr. R.W. de Koeijer hield tijdens de vergadering een lezing over 'Maar wie volharden zal! Ouderling-kerkrentmeester C.A. de Vries sprak als lid van het moderamen van de Protestantse Kerk een groet uit namens de synode. Drs. P.J. Vergunst informeerde de aanwezigen over de ontwikkelingen aan de theologische faculteiten.

23. Gemeenten

Preekbeurtenbureau

Per 31 december is het preekbeurtenbureau van de Gereformeerde Bond opgeheven. 35 jaar was dhr. A. van Lunteren uit Houten de stem van het preekbeurtenbureau. Omdat de Protestantse Kerk de webapplicatie 'Preekbeurtenzoeker' heeft ontwikkeld, heeft het hoofdbestuur besloten om het preekbeurtenbureau op te heffen, toen dhr. Van Lunteren aangaf vanwege zijn leeftijd te willen terugtreden. De voorzitter en algemeen secretaris hebben namens het hoofdbestuur dankbaarheid verwoord voor de trouw en toewijding van de fam. Van Lunteren.

Steunfonds gemeenten

De Commissie Steunfonds onderhoudt contacten met gemeenten voor advisering op financieel vlak of voor andere ondersteuning. Op 26 november heeft het dagelijks bestuur een ontmoeting gehad met de commissie. Toen is nagedacht over de vraag hoe we gemeenten op tijd kunnen laten nadenken over hun toekomst, eventueel samen met andere gemeenten in de regio. Te vaak blijkt, doorgaans door een tekort aan bestuurskracht, dat kerkenraden te lang wachten om beleid te maken op negatieve financiële ontwikkelingen in de gemeente. Naast veel telefonisch contact met kerkenraden is een bezoek gebracht aan de gemeenten Tricht, Oud-Vossemeer, Terneuzen, Epe, Stavenisse, Genderen, Wouterswoude, Zuilichem, Borssele, Assen, Bilthoven, Zwartebroek-Terschuur, Zalk, Westerlee-Heiligerlee en Drachten. Het hoofdbestuur vraagt aan gemeenten om steun voor dit belangrijke werk. Op dit moment bestaat de commissie Steunfonds uit ds. J.C. Schuurman (voorzitter), A. Wolswinkel (secretaris), J. Gelderblom, H. Palland en H. Veldhuis.

Externe contacten

24. Organisaties binnen de Protestantse Kerk

Zusterbonden

Op 3 juni heeft in Huizen een vergadering plaatsgevonden van het zevenbondenberaad. Namens de Gereformeerde Bond waren ds. J.C. Schuurman en drs. P.J. Vergunst afgevaardigd. De andere bonden

zijn de Hervormde Mannenbond, Vrouw tot Vrouw, de GZB, de IZB, de Zondagsscholenbond en de HGJB. Dr. Jaco van der Knijff hield een inleiding over 'De psalmen als bron, weerbarstig maar broodnodig' waarna over deze inleiding uitvoerig is doorgesproken.

Op 16 maart hebben ds. J.A.W. Verhoeven en drs. P.J. Vergunst de GB vertegenwoordigd in het zevenbondenberaad in Driebergen. Mevrouw Jenneke Wolvers (vereniging 'Op weg met de ander') heeft daar een inleiding verzorgd over de betekenis van gemeentelieden met autisme voor de gemeente.

De algemeen secretaris overlegt elke twee maanden met de directeurs van HGJB, IZB en GZB.

IZB

Op 13 januari hebben ds. J.A.W. Verhoeven, ds. J.J. ten Brinke en drs. P.J. Vergunst een gesprek gehad met vertegenwoordigers van de IZB. Met elkaar is gesproken over elkaar overlappende werkzaamheden (prediking, gemeenteopbouw) en hoe we gezamenlijk kunnen optreden om de gemeenten bij het heil in Christus te bewaren. GB en IZB zoeken naar mogelijkheden om de toerusting van predikanten in de toekomst beter op elkaar af te stemmen, en waar mogelijk gezamenlijk te organiseren.

HJW

Op 14 oktober hebben ds. J.A.W. Verhoeven, ds. J.J. ten Brinke, ds. J.C. Schuurman en drs. P.J. Vergunst een ontmoeting gehad met een afvaardiging van het HJW-bestuur en van het Interkerkelijk Kennis Centrum (IKC). Het Hervormd Jeugdwerk (HJW) heeft haar positie in de gemeenten toegelicht en haar betekenis voor de toerusting van jongeren verwoord. Ook het IKC heeft een toelichting gegeven van zijn werkwijze. Het hoofdbestuur heeft onderstreept dat de tijd waarin we leven vraagt dat we elkaar op basis van de inhoud dienen en dat het goed is dat gremia als HJW en HGJB elkaar bevruchten.

25. Andere kerken en organisaties

Breed Beraad

Op maandagavond 13 september heeft drs. P.J. Vergunst in Woerden de jaarlijkse vergadering van het Breed Beraad Protestantse Kerken bijgewoond. Hier is gesproken over de relatie kerk en overheid rond de coronapandemie, over ontwikkelingen rondom voltooid leven en hebben de kerken elkaar onderling geïnformeerd over zelfstandig georganiseerde activiteiten inzake de relatie met de overheid.

COGG

Vanwege Covid werd vorig voorjaar de jaarlijkse conferentie van het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG) uitgesteld. Wel vergaderde het bestuur op 10 juni. Tijdens deze vergadering is o.a. gesproken over een hernieuwde positiebepaling van

het COGG. Op 28 oktober en 10 maart is hierover opnieuw nagedacht en gedebatteerd over de functie van het COGG in de aangesloten kerken. Ds. J.W. van Bart, ds. M. Krooneman, ds. J. Muller (voorzitter), ds. A.L. van Zwet en drs. P.J. Vergunst vertegenwoordigen de Gereformeerde Bond in het COGG-bestuur. Dit jaar kon de jaarlijkse conferentie wel doorgaan, op 21 april in Nijkerk. Dr. R.T. te Velde sprak over 'Gereformeerd anno 2022 in theologische zin'. Prof. dr. J. Hoogland hield een referaat over 'Gereformeerd anno 2022 in cultureel-maatschappelijke zin'. Dr. J.A. van den Berg ging aansluitend in op de vraag wat een en ander vandaag praktisch betekent.

Deputaten Eenheid Gereformeerde Belijders CGK

Op 16 juni heeft een ontmoeting plaatsgevonden met de deputaten Eenheid van de gereformeerde belijders van de Christelijke Gereformeerde Kerken. Ds. A.J. Mensink, ds. J. Muller, ds. P.H. van Trigt en drs. P.J. Vergunst waren namens het hoofdbestuur afgevaardigd. In deze vergadering is onder andere nagedacht over de vraag: geeft de Heilige Geest leiding en hoe doet Hij dat? Op 1 december heeft opnieuw een ontmoeting plaatsgevonden met dit deputaatschap. Namens het hoofdbestuur waren toen ds. P.H. van Trigt, ds. J. Muller, ds. P. Nobel, ds. H. Liefing en drs. P.J. Vergunst afgevaardigd. Tijdens deze vergadering heeft ds. J.M.J. Kieviet een inleiding gehouden naar aanleiding van het door hem gepubliceerde artikel 'De Afscheiding van 1834: oprecht begonnen, maar inmiddels failliet'. Verder is met elkaar van gedachten gewisseld over ontwikkelingen in de kerken zoals de mogelijke openstelling van het ambt voor de vrouw in de CGK en over de hbo-domee in de Protestantse Kerk.

Erdee Media Groep

Op 11 maart heeft P.J. Vergunst een gesprek gehad met ir. C. Heutink, algemeen directeur van de Erdee Media Groep. In dit gesprek is onder andere gesproken over de relatie tussen de krant en de Gereformeerde Bond.

Reformatrische Omroep

Op 29 november verwoordde P.J. Vergunst in een interview van een uur de missie van de Gereformeerde Bond. Vanaf 6 januari was er gedurende twaalf weken een bijdrage van de Gereformeerde Bond op www.reformatrischeomroep.nl te horen. Het betrof een reeks bijdragen over de eigenschappen van God.

Overleg SSMBJ, CIS en Raad voor Kerk en Israël

Op 6 juli hebben ds. C.H. Hogendoorn en P.J. Vergunst een gesprek gehad met ds. E. van den Noort, ds. J. Snaterse en ds. C.J. Overeem, vertegenwoordigers van de stichting Steun Messiasbelijdende Joden, de Protestantse Raad voor Kerk en Israël en

het Centrum voor Israëlstudies. Met elkaar is nagedacht over het eventueel komen tot een publicatie over de plaats van Israël.

Israël-beraad

Op 1 juli heeft de algemene secretaris deelgenomen aan het voorbereiden van de oprichting van een Israël-beraad, samen met het deputaatschap Israël van de Christelijke Gereformeerde Kerken, de stichting Yachad (een stichting binnen de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt) en het deputaatschap Israël van de Hersteld Hervormde Kerk. De oprichtingsvergadering van dit platform was op 31 maart in Ede. In dit platform willen participanten eens per jaar elkaar informeren over hun werk, kennisnemen van elkaars materiaal en mogelijkheden bieden om voor concrete doelen tijdelijke allianties te smeden. Tegelijk wil het beraad een gezamenlijk aanspreekpunt zijn voor de ambassade van Israël. Ds. R. van de Kamp uit Opheusden zal de komende vijf jaar als voorzitter fungeren en ds. J.H. Bonhof als secretaris.

Symposium 'Antisemitisme'

Op 1 september is aan de CHE een symposium gehouden over het thema antisemitisme, toegespitst op de verantwoordelijkheid van de kerken in de toerusting van haar leden. Dit symposium kwam tot stand onder verantwoordelijkheid van het deputaatschap Israël van de Hersteld Hervormde Kerk, van de Christelijke Gereformeerde Kerken, van de Gereformeerde Bond en van Yachad. Ds. H. Liefding en de algemeen secretaris zijn hier aanwezig geweest. Sprekers waren de Israëlische ambassadeur Noar Gilon, prof. dr. Bart Wallet, rabbijn Binyomin Jacobs en dr. A.A.A. Prosman.

26. Buitenland

Oost-Europa

Namens de Gereformeerde Bond participeren ds. J.C. Breugem, dr. ir. J. van der Graaf en drs. P.J. Vergunst in de commissie Mátraháza. Deze naam verwijst naar een conferentiecentrum in Hongarije. Deze commissie, waarin ook stichting Hulp Oost-Europa (HOE) participeert, organiseert conferenties voor en ontmoetingen tussen Nederlandse en Hongaarse predikanten. Op 23 november heeft de werkgroep vergaderd en is de wens uitgesproken om in 2022 de Hongaarse predikanten weer te ontmoeten.

Op 30 september had P.J. Vergunst een ontmoeting met de Hongaarse ambassadeur, de heer Andras Kocsis. Deze ontmoeting vond plaats op uitnodiging van de ambassadeur.

Frankrijk

Het hoofdbestuur weet zich betrokken bij de theologische faculteit Jean Calvin in Aix-en-Provence, bij

de kwetsbare positie van orthodoxe christenen in Frankrijk. De faculteit biedt een aanvulling op of verdieping van de theologische opleiding die studenten elders in de wereld hebben gevolgd. Er is online een bacheloropleiding theologie te volgen. Er wordt nog steeds aan de faculteit gewerkt aan de vertaling van de Nederlandse Geloofsbelijdenis naar het Frans en de uitgave daarvan.

Ook weet het hoofdbestuur zich betrokken bij het platform 'Frans beraad'. Dit is een informeel platform van organisaties en personen die in of ten dienste van de kerk in Frankrijk of in Franstalige delen van de wereld werkzaam zijn. Op 6 oktober heeft P.J. Vergunst de vergadering bezocht die onder leiding stond van de nieuwe voorzitter ds. F. Hoek. Als vertegenwoordiger vanuit Frankrijk was prof. dr. Michel Johner, hoogleraar Ethiek aan de faculteit Jean Calvin in Aix-en-Provence, aanwezig. Intussen is het eerste deel van de 'Systematische theologie' van Paul Wells uitgekomen. Er is vele jaren door de Gereformeerde Bond financiële steun gegeven aan dit project.

Prof. Michel Johner

Indonesië

Het hoofdbestuur heeft besloten om vier jaar het project van de GZB in Indonesië, 'Heidelberge Catechismus', te steunen. In deze tijd zal ds. L.J. Vogelaar de synode gaan adviseren, een relevant trainingsprogramma ontwikkelen voor gemeentelieden, voorgaan in de gemeenten, predikanten coachen, ouderlingen en diakenen trainen. Het doel is de opbouw van de gemeente van Christus. Ook wil ds. Vogelaar de betekenis van de Psalmen voor het geloof van de gemeenten laten verinnerlijken.

27. Onderwijs

Werkgroep Christelijk onderwijs

Het bestuur heeft besloten om de werkgroep Christelijk onderwijs op te heffen. Om toch het belang van het christelijk onderwijs blijvend onder de aandacht te houden, wordt het toegevoegd aan de portefeuille van een bestuurslid. Het bestuur spreekt zijn dankbaarheid uit naar de leden van de werkgroep (B. van de Berkt, H. Jonker, A.A. Korevaar en P.J. Vergunst) voor het werk dat ze in de afgelopen jaren hebben gedaan.

Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS)

Ds. H. Liefding heeft op 21 mei namens ons bestuur de studiemiddag van de VGS bijgewoond. Deze stond vooral in het teken van homoseksualiteit in het reformatorisch onderwijs. Sprekers waren dr. P. de Vries en een homoseksuele docent in het reformatorisch middelbaar onderwijs.

28. Zorg

Eleos

Ds. P. Nobel en P.J. Vergunst vertegenwoordigen het hoofdbestuur in het halfjaarlijkse overleg van de

Raad van overleg kerken en Eleos. De (online) na-jaarsvergadering werd gehouden op 18 november. Tijdens deze vergadering is gesproken over de gevolgen van corona, over de financiering van de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en over ontwikkelingen rond genderidentiteit. Op 21 april was ds. P. Nobel namens ons bestuur aanwezig, toen nagedacht is over de organisatie van informele kerkelijke zorg.

Personalia

29. Overleden

Wij vermelden de namen van predikanten die dit jaar overleden zijn. Zij hebben hun werk gedaan in afhankelijkheid van de Heere, Die zelf zorgt voor vrucht op de arbeid van Zijn dienstknechten.

- ds. Cornelis van Bart, 90 jaar;
- ds. Wilhelmus van den Hul, 83 jaar;
- ds. Bastiaan Jan Wiegeraad, 86 jaar;
- ds. Izaäk Hoornaar, 73 jaar;
- ds. Louis Harm Oosten, 81 jaar;
- ds. Leendert Dik Burger, 87 jaar;
- ds. Cornelis Baas, 88 jaar;
- ds. Evert Jan Bos, 77 jaar.

30. Met emeritaat

Ook dit jaar namen er dominees uit onze kring afscheid als dienstdoend predikant. We wensen hun gezondheid en kracht toe om zich voor de kerk van Christus te kunnen blijven inzetten. We noemen de volgende predikanten, aangeduid met de laatste gemeente waar zij hebben gediend:

- ds. N.M. van Ommeren, Nieuwendijk en Sleeuwijk;
- ds. G.D. Kamphuis, Ridderkerk;
- ds. H.L. Versluis, Wageningen;
- ds. M.A. Post, Stavenisse;
- ds. G.H. Nijland, Mastenbroek;
- dr. M.J. Paul (CHE);
- ds. J. van der Kolk (CHE);
- ds. C. Bos, Benschop.

A. Zwerus
uit Emst is secretaris
van het hoofdbestuur
van de Gereformeerde
de Bond.

31. Nieuwe lichting

Een aantal proponenten heeft een beroep ontvangen en aangenomen en is inmiddels bevestigd in het ambt van predikant. We bidden om Gods zegen op hun arbeid. Het betreft de volgende broeders:
prop. A.J.R. Treur, Bodegraven;
prop. C.B. Westerink, Terneuzen;
prop. A.M. van Mourik, Emst;
prop. C.J. Rijdsijk, Montfoort;
prop. E.C. de Waard, Amstelveen-Buitenveldert.

32. Afsluiting

Ook dit jaar vroeg Covid de nodige flexibiliteit van de medewerkers en het bestuur. Werkplekken verschoven van het kantoor in Apeldoorn naar thuis en ook werd er op verschillende locaties vergaderd door het dagelijks bestuur en hoofdbestuur. Georganiseerde activiteiten moesten door overheidsbependingen worden afgelast om vervolgens enkele maanden later toch nog weer doorgang te kunnen vinden. Het hoofdbestuur is dankbaar voor de flexibiliteit van de werknemers en voor hun creativiteit om het werk door te kunnen laten gaan. Ook is er veel waardering voor de vele vrijwilligers die hun bijdrage leveren in onder andere commissies en te organiseren activiteiten. We denken dan aan scribenten, de organisatoren van de studieweek of leden van plaatselijke afdelingen. Het is mooi om te zien dat de missie op veel plaatsen gesteund wordt. Met het kanongebulder in Oekraïne op de achtergrond beseffen we des te meer dat het een zegen is dat wij in rust en vrede, ondanks Covid-19, kunnen werken aan de missie van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk. Want die missie, namelijk het bevorderen dat de Protestantse Kerk in Nederland gehoorzaam is aan de Bijbel en zich gebonden weet aan de belijdenis van de Reformatie, bestaat nog steeds. We doen ons werk dan ook in afhankelijkheid van de Heere God. Gelukkig is de Kerk van Hem! ■